

Uppdrag att lämna bidrag för etablering av en samverkansarena för livsmedelssektorns utveckling

Delrapport inklusive ekonomisk redovisning

2020-02-23

Dnr Ä2018-1337

Uppdrag att lämna bidrag för etablering av en samverkansarena för livsmedelssektorns utveckling (dnr N2018/04692/SK)

Beslutet att godkänna denna delrapport har fattats av avdelningschef Tim Brooks. Handläggningen har gjorts av Enhetschef Helena Nyberg Brehnfors, som även var föredragande för ärendet.

Stockholm 25 februari 2020

Tim Brooks

Helena Nyberg Brehnfors

Sammanfattning

2017 fick Tillväxtverket i uppdrag av regeringen att stödja och underlätta etableringen av en samverkansarena för livsmedelssektorn. Syftet var bland annat att förbättra samordningen mellan företag och organisationer inom livsmedelssektorn och bidra till att branschens behov inom kunskaps- och innovationssystemet formulerades. En ekonomisk förening bildades 2018, en styrelse tillsattes och ett kansli etablerades.

2019 har arenan fått 2 mkr i bidrag från regeringen inom ramen för livsmedelsstrategin vilket möjliggjort en fortsatt utveckling av arenans organisation och verksamhet. Ett 30-tal företag och branschorganisationer har meddelat att de vill bli betalande medlemmar 2020, ett innovations- och forskningsråd samt ett PA-råd är etablerat. Arenan har under året fortsatt förtydliga sina mål och styrelsen har beslutat om en vision med fyra mål och fem strategiska missioner för Sweden Food Arenas forsknings- och innovationsverksamhet fram till 2030/2045. Arenan har också lämnat inspel till regeringens forskningsproposition och till handlingsplan 2020-2022.

Tillväxtverket bedömer att Arenan har en viktig roll och goda förutsättningar att bidra till en förbättrad samordning i livsmedelskedjan samt samordning med andra branscher, universitet och forskningsinstitut för att kunna adressera och driva behovsmotiverad forskning och innovation.

Tillväxtverket bedömer det som viktigt att arenan fortsatt är en utpekad samrådsaktör i insatser för att utveckla en långsiktig behovsmotiverad forskning. Arenan bör också lägga större fokus på att hos företagen öka kunskapen om forsknings- och innovationssystemet, öka företagens möjlighet att kunna tillgodogöra sig av pågående stöd och insatser till forskning och innovation samt förmåga att tillgängliggöra sig av forskning och innovation i sin affärsutveckling.

Innehåll

1	Uppdraget.....	9
1.1	Bakgrund.....	9
1.2	Mål.....	9
1.3	Målgrupp för aktiviteterna.....	10
2	Slutsatser och rekommendationer.....	11
2.1	Organisation och finansiering.....	11
2.2	Långsiktig utvecklingsförmåga.....	12
2.3	Fokus 2020.....	13
	Bilaga 1 – Ekonomisk redovisning för slutrapport.....	15

1 Uppdraget

1.1 Bakgrund

Regeringen beslutade i januari 2017 om En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet (prop 2016/17:104). Av propositionen framgick att det finns ett stort behov av en ökad samordning i livsmedelskedjan, behovsmotiverad forskning, samt spridning och kommersialisering av forskningsresultat. Inom det strategiska området Kunskap och Innovation presenterades ett flertal insatser som syftar till stärkt forskning och innovationskraft. Bland annat föreslogs att en samverkansarena behöver etableras. En samverkansarena för utmaningsdriven innovation som ägs av livsmedelskedjans aktörer.

Mot denna bakgrund gav regeringen i juni 2017 i uppdrag till Tillväxtverket att förbereda och etablera en samverkansarena för livsmedelssektorns utveckling (N2017/03894/JM). Arenan ska bidra till att livsmedelssektorn förbättrar sin samordning samt formulerar sina behov inom kunskaps- och innovationssystemet. Samverkansarenan lanserades i maj 2018 av Tillväxtverket och de företag och aktörer som utgör samverkansarenan. I juni 2018 beslutade regeringen om ett förlängt uppdrag till Tillväxtverket för att förbereda och underlätta etableringen av samverkansarenan (N2018/03650/JM). En ekonomisk förening med utarbetade stadgar etablerades under hösten 2018 bland annat innehållande nivåer för insatskapital respektive medlemsavgifter för att tydligt spegla storleken på medlemmarna.

Arenan ska drivas och finansieras av branschens aktörer men har behov av fortsatt statligt bidrag under etableringsfasen 2019. Mot denna bakgrund gav regeringen den 6 september 2019 i uppdrag till Tillväxtverket att lämna ett bidrag om högst 2 miljoner kronor under 2019 för att stödja etableringsfasen av samverkansarenan för livsmedelssektorns utveckling Sweden Food Arena (N2018/04692/SK).

1.2 Mål

Målet för Tillväxtverket projekt har varit att lämna ett bidrag om högst 2 miljoner kronor under 2019 till Arenan för att fortsatt stödja och utveckla samverkansarenan. Syftet är ökad konkurrenskraft för företag i livsmedelskedjan genom att främja innovationer och säkra en långsiktig kompetensförsörjning i sektorn.

1.3 Målgrupp för aktiviteterna

Det ekonomiska stödet har gått till den ekonomiska föreningen Sweden Food Arena som representerar företag och branschorganisationer i hela livsmedelskedjan.

2 Slutsatser och rekommendationer

2.1 Organisation och finansiering

Under hösten 2018 etablerades en ekonomisk förening med utarbetade stadgar. Även nivåer för insatskapital och medlemsavgifter utarbetades som speglar storleken på medlemmarna. Bransch- och arbetsgivarföreningen Livsmedelsföretagen upplåter kontorsplatser för arenakontoret from 1 januari 2019.

Den beslutade organisationsstrukturen ska bestå av följande organ;

- Föreningsstämma: undertecknade företag
- Styrelse: 10-12 ledamöter bestående av vd i branschorganisationerna och vd eller vice vd i företagen
- Arenakontor: två heltidstjänster bestående av en verksamhetsledare 100 procent och en projektledare 100 %
- Forskningsråd: 8-10 personer bestående av seniora forskningspersoner från företag, institut och akademi
- Public Affairs-råd: 3-4 personer från företag som stödjer arenakontoret med påverkansstrategi och aktiviteter.

Arenan har under året fortsatt utveckla och stärka arenans organisation genom att;

- tillsätta en verksamhetsledare. I maj tillträdde Marie Gidlund.
- tillsätta en styrelse bestående av 5 ledamöter från hela livsmedelskedjan samt de tre branschorganisationerna LRF, LI, SDVH.
- påbörja arbetet med att få in fler aktiva medlemmar. Sedan tidigare finns ett 60-tal signatärer som aktivt ställts sig bakom etableringen av arenan. Ca 30 företag och branschorganisationer har meddelat att de vill bli betalande medlemmar med start 2020. Medlemsavgiften är baserad på företagets omsättning.
- etablera en innovations- och forskningskommitté med representanter från företag, branschorganisationer och akademi/forskning.
- etablera ett PA-råd med representanter nominerade av de tre branschorganisationerna.
- etablera en ny webbplats – www.swedenfoodarena.se

Slutsats

Tillväxtverket bedömer att Arenan har goda förutsättningar att fortsätta utveckla sin verksamhet på lång sikt.

- Engagemanget från företagen och branschorganisationerna är fortsatt stor och det finns en konsensus bakom finansiering

och organisation. Fokus 2020 på att fortsatt rekrytera medlemmar kommer stärka arenan ytterligare.

- I slutrapporten till handlingsplan för arbetet med livsmedelsstrategin 2020-2022 (N2018/03649/JM) föreslog Tillväxtverket och Jordbruksverket till regeringen att; *...medel anslås för en flerårig delfinansiering av Sweden Food Arenas kansli. Arenan bör anges i myndigheters regleringsbrev som rådgivande organ.*
- Regeringen tog 19 december 2019 i uppdrag till Tillväxtverket att inom ramen för livsmedelsstrategin förmedla bidrag till Sweden Food Arena om 2 mkr/år 2020-2025. Beslutet skapar förutsättningar för en långsiktighet i arenans verksamhet.

2.2 Långsiktig utvecklingsförmåga

Arenans långsiktiga mål mot 2030 är;

- Forsknings- och innovationsstrategin inom livsmedelssektorn är i nivå med andra kärnsektorers
- Livsmedelssektorns omsättning (tillväxt) har ökat
- Sveriges livsmedelsbransch 2030 är en central svensk näringsgren

Arenan har under året fortsatt förtydliga och bidra till dessa mål genom att;

- identifiera "missions" enligt den modell som EU använder i sitt arbete för att utveckla forskningsprogrammet Horizon Europa. Dessa ska tydliggöra vad livsmedelsbranschen vill åstadkomma för att stärka konkurrensen och samtidigt bidra till Agenda 2030. I september antog styrelsen en vision med fyra mål och fem strategiska missioner för Sweden Food Arenas forsknings- och innovationsverksamhet fram till 2030/2045.
- lämna ett inspel till regeringens forskningsproposition med förslag om att bland annat utveckla ett 20-tal strategiska innovationsprogram samt säkerställa samordning och samhandling mellan aktörer i systemet samt en forskarskola för livsmedel anpassad efter företagens förutsättningar, säkerställa tillgång till stöd och rådgivning för företag i hela landet. Under hösten beslutade styrelsen att efterfråga en stegvis ökning av FoI-anlaget för livsmedelsbranschen till 400 mkr/år i den kommande forskningspropositionen.
- lämna inspel till den Nationella forskningsagendan inom Livsmedel
- lämna inspel till livsmedelsstrategins handlingsplan 2.
- ha möten med beslutsfattare inom politik, institut, akademi och myndigheter (bland annat rundabordssamtal med Vinnova, Formas och Tillväxtverket).

Slutsats

Tillväxtverket bedömer att Arenan har goda förutsättningar att bidra till förbättrad samordning i livsmedelskedjan samt samordning med andra branscher, universitet och forskningsinstitut med fokus på forskning och innovation.

- Viktigt att arenan fortsätter arbetet med att påverka inriktningen på forskningspropositionen 2020 utifrån de missions och strategiska områden som arenans styrelse beslutat om.
- Viktigt att Arenan är en utpekad samrådsaktör i olika insatser för att utveckla en långsiktig satsning på behovsmotiverad forskning för att säkerställa ett näringslivsfokus. I linje med vad Tillväxtverket och Jordbruksverket föreslog i slutrapporten till handlingsplan för arbetet med livsmedelsstrategin 2020-2020 (N2018/03649/JM).
- Tillväxtverket bedömer det som särskilt viktigt att arenan utvecklar arbetet med att öka kunskapen om forskning – och innovationssystemet hos företagen i kedjan, ta del av stöd och insatser som pågår samt att företagen ska kunna delta i och tillgängliggöra sig av forskning och innovation i sin affärsutveckling.

2.3 Fokus 2020

Styrelsen har gett verksamhetsledaren följande uppdrag att fokusera på 2020;

- Säkerställa att den forskningspolitiska propositionen 2020 inkluderar de förslag som förts fram av arenan inklusive en stegvis ökad finansiering med mål 400 mkr/år till behovsstyrd forskning och innovation i livsmedelssektorn.
- I maj presentera branschens gemensamma forskningsagenda.
- Fortsatt medlemsrekrytering med mål att ha 50 betalande medlemmar innan årets slut.
- Rekrytering av ytterligare en resurs till kansliet.
- Riktade insatser till medlemmarna såsom att öka kunskapen om forsknings- och innovationssystemet samt stimulera och underlätta medlemmarna att delta i forsknings- och innovationsaktiviteter.
- Fortsatt dialog och nära samarbete om forsknings- och innovationsfrågor med myndigheterna Vinnova, Formas, Tillväxtverket samt Jordbruksverket.

Bilaga 1 – Ekonomisk redovisning för slutrapport

Uppdraget har löpt mellan 20190101-20191231 med ekonomisk redovisning 20200228. För uppdraget fick Tillväxtverket rekvirera 2 miljoner kronor för att stödja etableringsfasen av Sweden Food Arena.

Tillväxtverket upprättade ett avtal med Sweden Food Arena innehållande villkor* för bidraget samt villkor för fakturering och rapportering. Utbetalning av medel har skett vid två tillfällen; 1 juni 2019 och 1 oktober 2019. En slutrapport från Sweden Food Arena innehållande en ekonomisk redovisning har inlämnats till Tillväxtverket i februari 2020. Se bilaga 2.

Tillväxtverket bedömer att projektet har uppfyllt de finansiella villkoren i regeringsbeslutet genom insatser och användning av medel som beskrivs i rapporten.

*Medlen får betalas ut till den ekonomiska föreningen. Medlen får inte användas för vinstdrivande verksamhet eller medfinansiering av projekt som beviljats ytterligare offentliga medel. Medel får inte heller användas för subventioner av varor eller tjänster för företag. Den verksamhet som finansieras med medel från bidraget sak särredovisas.